

iskolák, amelyekben ezren felüli létszámmal dolgoznak a nevelők. Mindegyikben van sok egyéni elgondolás, mindegyikről érdemes lenne bővebben írni, de talán egyikről sem annyi érdekeset, mint colonel Ffennell gyermektelepéről.

Hatalmas birtokát bocsátotta rendelkezésre a nevelésnek, az iskolákban kevés levegőhöz, kevés természethez jutó gyermekeknek. Ezen a telepen megmutatta az a hallatlan jószívű, világótjárt gazdag ember és gyermekbarát, hogy egyszerű eszközökkel, olcsón lehet gyermekeket létesíteni, ahol a tanulók örömmel tölthetik tanítóikkal az évnék azt a szakát, amelyet éppen akarnak és amelyet éppen ott akarnak eltölteni. Hatalmas erdők, lankák, faházak a legszükségesebb felszereléssel Ffennell ajándéka s a jószíve, amelyet minden távozó csoport megsírat és fájón hagy ott. Az osztályvezetők aztán maguk gondoskodnak arról, hogy a gyerekeket ellássák testi és szellemi javakkal. London, Oxford és környéke, de az egész ország iskoláinak rendelkezésére áll ez a telep, amit colonel Ffennell azért létesített és azért tart fenn máig minden ellenvetések ellenére is, mert amikor a bur háború után hosszú időre Afrikában maradt és ott német iskolát létesítvén mélyebbre nézhetett a gyermeki szívekbe, amelyek számára világéletében annyi örömet jelentettek — látta, hogy országában mily keveset tettek és tesznek a gyermekekért, a játszani szerető gyermekért. Ő a természetet, a szabad levegőt akarja adni bármely iskola növendékeinek s hogy nem végez rossz munkát, hogy utat talált a gyermekszívekhez, azt látta az egyik távozó és egy másik ott játszó gyermekcsoporthoz minden tagján. Azok megkönnyezték és egymás hegyén-hátán iparkodtak a hatalmas autóbusszablakon keresztül még egy utolsó good bey-t inteni Mister Ffennellnek. Ezek kezét fogták s akárcsak egy jószágos nagypapával, úgy játszottak vele.

III.

Oxford a város, épületeivel, nyugalommal, életével, intézményeivel, iskoláival és szociális problémáival, festői Themse-partjával, amelyet nagybetűsen Folyónak ejtenek és mégcsak véletlenül sem Themsenek, nagy élmény minden ottjárónak, de mindezt felülmúlja a colonel Ffennell-el való találkozás. Jóleső érzés volt elbeszélgetni egy angollal, aki nyitott szemmel járta a világot, tapasztalt az életben és amikor lelkén átszűrte, azt nemzete javára fordította áldozatok árán.

Jóleső érzés volt beszélni egy angol ural, aki reformtörékvesséssel és tettekkel merete bebizonyítani, hogy a gazdag és a világ által megcsodált Nagybritanniában is vannak nem tökéletes, sőt elhanyagolt ügyek. Jóleső érzés volt kezét fogni azzal az emberrel, akiknek kezét már annyian fogták meg hálás szeretettel, mert ezen a kézen keresztül érezte az ember a fejlődésre mindenkor kész kultúra vérkeringését, amely nem zárkózott el a sovínizmus páncéla mögé, ahonnan vakon lövődöz kulturák, intézmények, nemzetek felé.

AZ ÓPIUMFRONT

(London, augusztus 25.)

Kína köztudomás szerint, az ópiummámor hazája. Ez a többmillió népi, évezredes elnyomatásának gátlásaival, mérhetetlen nyomorúságait fojtja a gyilkos mámorba. A kínai nép vezetői már rég fölismerték, hogy a főlészabudulás és a haladás egyik legnagyobb akadályja ez a népbetegségszámba menő tömegmérgezés. Amikor a múlt század elején ki akarták tiltani a birodalomból az angol ópiumüzletet, Anglia a történelem egyik legszegényteljesebb támadásával, az ópiumháborúval felelt. A béke feltétele az ópiumszabadkereskedelem lett. Amit akkor az angol kapitalizmus csinált,

most megismétli Japán. Am nála ez nemcsak üzlet, éspedig nem szentimentális, de annál zsirossabb üzlet, hanem ha'ci eszköz is Kína leigázására.

Japán az ágyuk és tankok mellett gondot fordít az ópiumfrontra is, a kínai nép elbódítására, harcképtelenné tételére. A kínai kormánykörök lehető legenergikusan, nem egyszer ázsiai kegyetlenséggel hancsolnak az ópiumszívás ellen, ámbar legtöbbször nem az ópiumkereskedelmet csipik fölön, hanem az ópium szueencsétlen áldozatait. Maga Csang-Kaj-Sek tábornagy áll 1934 óta az ópiumellenes küzdelem élén.

„Uj élet”

Maga Amerika is a legnagyobb energiával kénytelen védekezni az ópiumcsempészet ellen. Külön rendőri szervezet foglalkozik ezzel a védekezéssel s ennek a szervezetnek a legutóbbi jelentése állapítja meg, hogy az ópiumot túlnyomóan olyan területeken termelik, amelyekre nem terjed ki a nankingi kormány hatalma. A kínai kormány hatéves tervet készített, amelynek kivételével teljesen meg akarja szüntetni Kínában az ópiumszívást és a máktermelést, éspedig 1940-ig. A betegek számára kórházak létesülnek, az ópiumcsempészekre, a megvesztegetett hivatalnokokra, sőt a visszaeső betegekre is kimondták a halálbüntetést. Egyes tartományokban az ópiumszívásról leszokni nem akarók arcára jeleket égetnek,

megbélyegzik őket, mint a nemzet árulóit.

A bódítószerek ellen megindított hadjárat betanzozik a központi kormányzatnak „uj életet” hirdető akciójába. Az amerikai hatóságok egyelőre nem tulsok bizalommal itélik meg a kormány akciójának a sikerét, megállapítják, hogy bizonyos körök, katonák, hivatalnokok, politikusok és gengszterek értik a módját, hogyan gazdagodjanak meg a törvénytelen ópiumüzleten, anélkül, hogy a kormány ez ellen valamit tehetne. A jelentés szerint a kínai nép 30-40 százaléka hódol a mámortadó szörnyű mérgeknek. Ez nyilvánvaló tulzás, hiszen 120-140 millió emberrel lenne szó — a szakértők a szokásosan ópiumszívó kínaiak számát 20 millióra teszik.

Japán szerepe

Mindenesetre helyesli Amerika a kínai kormány határozott magatartását már abból az okból is, hogy az amerikai közvélemény előtt az ópiummérgezés rendszerért teljes legyén Japán felelőssége.

Jellemző, hogy Japánban a legenergikusabb rendszabályokkal fojtják el az ópiumszívást, ugyanakkor, nemzetközi megállapodások el-

lenére, Tiencsinben a japánok nyílt színen szervezték meg az ópiumcsempészet központját, amely széleskörű szervezetet létesített a japánok befolyása alá került Hopej és Peking tartományokban és Mandzsukuóban. Mérhetetlen ópiummennyiségek kerülnek be innen csempészetben Kínába, de Európába és Amerikába is, ahol a japán csempészközpontnak meg vannak mindenütt a maga kirendeltségei.

Tiencsin mellett van a világ legnagyobb

Zsidó önkéntes csapatok Sanghajban és Tiencsinben

A tiencsini zsidók sürges helyzete

Sanghaj, szeptember 2. A sanghaji zsidó lakosság védelmében igen fontos szerepet játszik a sanghaji zsidó önkéntes sereg, amely a különböző külföldi koncessziók területeinek lakóiból alakult önkéntes csapatok táborához csatlakozott. A zsidó csapatnak 250 fiatal tagja van, legtöbbször a cionista szervezet és más zsidó nemzeti testület tagjai. A zsidó önkéntesek őrzik a nemzetközi koncesszió zsidó negyedét, különösen hatékony segítséget nyújtanak azon zsidóknak, akik a sokat bombázott városnegyedekben laknak. Ezeknek az embereknek átmeneti lakóhelyet nyújtanak a kevésbé veszélyeztetett angol és francia koncessziók területén.

Tiencsinben is zsidó önkéntes csapat ala-

heringyára, — ezzel a borzalmas kábító mé'eggel innen árasztják el a japánok az emberiséget.

A japánoktól megszállott, avagy japán koncesszió alá tartozó területeken azután szabadon folyik a kínai nép megmérgezése ópiumkorcsmák és más kétése lebuajok ezreiben.

A japán hatóságok egyedül az Amerika felé irányuló kivitelt tiltják, de csak közvetlenül Japánon át, Amerikába ezért — Sanghajból mennek a küldemények. A külföldi honos csempészeket nem ellenőrzik, ezért a kínai csempészek bóröndjeiket külföldre bízzák. A külföldi, egyetlen utazásával, amikor csupán a csomagot cipeli Tiencsinből Sanghajba, megkeres 1400 dollárt.

Ágyu és ópium. Ez a kettő sokmindent megmagyaráz.

kult, amely a zsidó lakosság védelméről gondoskodik. Ezzel különösen azért volt szükség, miután a kínai csapatok veresége után a győzelmesen bevonuló mandzsukuo csapatokhoz tartozó fehérórosz gárdisták pogromokkal fenyegették a zsidókat. Több zsidó elmenekült a városból és a francia és angol koncessziós területre költözött.

Tiencsinben igen súlyos a zsidók helyzete. A legtöbb zsidó család teljesen leszegényedett. Különösen tragikus azon zsidóknak a helyzete, akik röviddel a japán támadás előtt költöztek a városba. Ezeknek legnagyobb része a zsidó hitközség és intézmények támogatására szorul.

Ujabb arab zavargások kitörésétől tartanak Palesztinában

Készenlétbe helyezték a Palesztinában állomásozó angol had-
erőket. Londonba hazik a palesztinai lökharmad

Jeruzsálem, szeptember 2. Az utóbbi napokban, mint már jelentettük, újból kiéleződött az arab terror Palesztinában. A vasárnapi és hétfői terrorselekmények, amelyeknek következtében három zsidó meghalt és több megsébesült, azt az aggodalmat keltik, hogy Palesztina újabb zavargások küszöbére áll. A feszült helyzetre való tekintettel értekezletre ültek össze a Palesztinában állomásozó angol haderők parancsnokai, hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket arra az esetre, ha újabb zavargások törnének ki. Hír szerint az ostromállapot kihirdetésének lehetősége is fennáll. Az értekezleten résztvett Dill tábornok, a palesztinai haderők eddigi főparancsnoka és Wavell vezérőrnagy, az új főparancsnok is. Ugyanekkor egész Palesztinában megerősítették a rendőrszolgálatot.

Hétfőn temették el Tel-Avivban Abraham Berkovszki zsidó szabót, akit a Tel-Aviv és Jeruzsálem közötti uton lőttek le. A temetésen több mint hater ezer ember vett részt. A gyászmenet megrázó demonstráció volt.

A Karhur mellett orvul leölt két zsidó munkás személyazonosságát is sikerült megállapítani. Az egyik Dániel Sztaniecki, aki 32 éves volt, a másik Iser Bankus 30 éves. Mindkettőn a lengyelországi Grodnóból származnak.

Kedd éjszaka Szafed zsidó negyedét lövöldözték az arabok.

A jeruzsálemi rendőrpattulokat megerősítették. A gyanus egyéneket feltartóztatták és átkutatták. Számos házkutatás történt.

A telavivi bombamerénylet következtében két arab és egy zsidó sebesült meg. Sumel faluban rálöttek egy arabra, aki súlyosan megsébesült. Az arabot a Hadasza kórházba szállították.

A Davar a zsidó autóbusszofőrök felfegyverzését követeli.

A kolóniákon is támadási kísérleteket tettek az arabok. Bet Alfa kolónia mezőire behatoltak a Sachna faluból való arabok, a zsidó rendőrök azonban elűzték őket. Hebron közelében hatvan főnyi arab banda támadott meg egy rendőrsztagot, a rendőrök fegyverüket használták és több arabot letartóztattak.

Jeruzsálem, szeptember 2. Hivatalosan megerősítik a hírt, hogy Sir Artur Wauchope palesztinai főkörmányzó Londonba utazik két hónapi szabadságra. Elutazása előtt a főkörmányzó meglátogatta az ország különböző vidékeit, hogy tájékoztassa magát a falusi lakosság magatartása felől, a felosztási terv kérdésében. Ez alkalommal látogatta meg először Kvar Vitkin zsidó kolóniát

ÓN PARIZSBAN sem

védtelen!

Minden gyógyszerárban megkaphatja az

OLLA GUMMIT

A bizalmát igazoló bevált márkát!

„AMICUS” **DIÁKNAPTÁR**
1937 - 38

200 old. félévazonkötésben, szaktanárok szerkesztésében értékes, hasznos, bő tartalommal, pl.: órarend, osztálynévsor, 1937-38. előj. egyben tört., irod., tud., naptár (Biró S.) Brüll: Nyelvtan és nyelvhelyesség. Dr Tulogy: Erdély geológiája. Hadházy: Románia földrajzi és gazdasági adatai. Európa államai. Világtörténelmi időtáblázat (B. S.) Latin szőlőgépek (Finta Gerő). A rádióról (Gombos Béla). Az atomrombolás (László Tihamér). Algebrai összefoglaló (Antal Mánk). Sport (Horos Béla) stb., stb. Azonnal rendelve és beküldve bélyegben is lehet portómentesen 35 lej. Utánvételt plus portó. Később drágább. LEPAGE-nál Cluj.

Megjelent!

Még mindig...

Barzilay István
novellás kötelete

10
novella

az erdélyi zsidóság életéről, ifjúságának problémáiról, chaluc-mozgalmának mozzanatairól. Az első erdélyi könyv, mely irodalmi formában tárja fel az erdélyi zsidó nép életét. Megrendelhető 100 lej előzetes beküldése ellenében (vidékre még 10 lej portóköltség) az Új Kelet kiadóhivatalában.

A liberális A li old

„A belügy

Bucuresti, szept. A Curentul anketj rovic, a liberális g nak nyilatkozatat azert lényeges font tal liberális politik part második kom tartozik. Mondanum ennek a nemzedék hangsúlyozottan hangoztat, folytatv is” tradíciókat.

Megállapítja min Még létezését, melyz Anglia a palesztina sével akar hozzájár azonban az, hogy e zsidó államot létes vagy másutt, mert kell tartani. A népr kosságát képezi, a arra, hogy fentart védje az országot. területük és nem t őrizni. Ezért Pales lan utópiának látsz románok még akko

A boly

A zsidó népnek t ban él, évezredes t óta az izoláltság és temesség felé való resztül könnyű és b biztosíthat magánal dó népet szertelen é temesség felé törek melyet emellett biz vágy kinez, ami a szinte paradox-sz lélektani alapjau s tersége a gazdasági pére kötelezte, a z visszaélések segíté széttörve ezzel a egyensúlyát. Csak a dagságát tűzve ki o bomlasztó tevékeny hoz, hogy áruikat helyezzék el, a zsidó szágok vezetői tény pálniok. Minthogy gazdasági diktat hogy a maguk szá piacokat és az üzle akkor azonban nem ni a környező nép szomjuság hajtja ö zselgéseik felé. So állandó jelleggel e sem azonosították a nép céljaival és rem két nemzedéken ke nyos asszimiláció, s dők teljes áthasonn

Innen az általuk mus, innen néhány zett ember jellegzet mint az összes szoci álizmus és kommu vetelésével: a haté Cristoforovici ezu szerint Palesztina cs dóság számára, val akarják felépíteni B atavisztikus ösztöne nek a honalapítási hogyan is lehetne z dők egy területre z egymást csalják. A táruk ellenére alkak risak és mégis széti ni egy hazában, de milálódni ott, ahol A fenti hajmeres liberális part ifjusá

A liberális ifjuság folytatja az öregek antiszemita hagyományait

A liberális párt ifjusági vezére öt pontban oldja meg a zsidó-kérdést

Vita a Curentul és a zsidó lapok között a romániai zsidók száma fölött

„A belügyminisztérium állapítsa meg sürgősen, hány zsidó él az országban!”

Bucuresti, szept. 3. Az Uj Kelet tud.) A Curentul anketján ma dr. S. Cristoforovici, a liberális párti ifjuság főtitkárának nyilatkozatát közli. Ez a nyilatkozat azért lényeges fontosságu, mert olyan fiatal liberális politikus írja, aki a liberális párt második kormányzasi nemzedékébe tartozik. Mondanunk sem kell talán, hogy ennek a nemzedéknek ez a képviselője is hangsúlyozottan antiszemita nézeteket hangoztat, folytatva a történelmi, „liberális” tradíciókat.

A zsidó állam problémái
Megállapítja mindenekelőtt a zsidókérdés létezését, melynek megoldásához most Anglia a palesztinai zsidó állam létesítéséért akar hozzájárulni. Nem elégséges azonban az, hogy egy nagylelkű hatalom zsidó államot létesítsen Palesztinában, vagy másutt, mert ezt az államot fenn is kell tartani. A népek, amely az állam lakosságát képezi, alkalmasnak kell lennie arra, hogy fentartsa, fejlessze és megvédje az országot. A zsidóknak már volt területük és nem tudták hazájukat megőrizni. Ezért Palesztina újépitése céltalan utópiának látszik. Ennek ellenére a románok még akkor sem ellenezhetik ezt

a tervet, ha az megvalósíthatatlan. Az országban antiszemitizmus van és meg kell találni a módját a probléma megoldására. Mik legyenek azonban az eszközök?

Ezeknek megállapítására Cristoforovici szükségesnek tartja, hogy történelmi szempontból nézze a dolgot. Megállapítja, hogy a zsidó nép természete már évezredekkel ezelőtt is a nomád élet felé hajlott, az állandóság teljes hiánya jellemezte. A régi héberek és később (!) a főninciaik sémita (!) eredetű népek, hasonló hajlamokkal bejárták az egész Földközi tengert Spanyolországig, sőt eljutottak Angliáig is, hozzáánk pedig a Fekete tengeren keresztül hozták el a közkeleti termékeket. Azóta is főninciaik és a héberek, ez a két bolyongó nép, a gyors meggazdagodásra akarták építeni egzisztenciájukat, hogy ezzel készítsék elő a jövőt, mert ősz tönösen tudták, hogy alkalmazkodásra való képтелenségük és a morális élethez való viszonyuk csak a gazdagságon keresztül tudja ideig-óráig lerögzíteni. A közvetítői szerepet játsza a zsidók és főninciaik behatoltak világrészünk minden országába és mégis megőrizték bolyongó természetüket.

a zsidóktól, akik számuk, befolyásuk, jogtiprásuk és bátorságok révén a judaizmustól veszélyeztetett országokban felkeltek a félelem érzetét a veszedelemmel szemben. A zsidók történelmi problémáját képezik Romániának. 1594-ben, mint az egyik kronika írja, Vitéz Mihály megölette a fővárosban és Giurgiuban az összes törököket. Ez volt a sorsa annak a kétezzer töröknek és az összes zsidóknak is, akik régi törvényük szerint úgy viselkedtek, mint hazaárulók. A zsidókérdés tehát régi métey. És bebizonyult a világháboruban is, hogy ez a métey még fennáll és gyógyíthatatlan.

„Nem áll jól nekünk az erőszak!”

A veszedelmet békés uton is el lehet háritani. Az erőszakoskodás nem áll jól az olyan szelíd népeknek, mint a miénk. A kormányoknak kell megtalálniok a zsidókérdés megoldásának útját. A német példára hivatkozik, ahol a zsidókérdést megoldották anélkül, hogy nemzetközi megtorlásoktól félték volna. Oroszország elvette polgárainak vagyonát és senkisémet volt érte felelős.

„Amikor felmondok lakómnak, mert a fejemre nőtt, nem kell más lakást keresnem számára és nem érdekel az sem, hová

költözik. Különösen a tisztességtelen lakók esetében, mint amilyenek nálunk a zsidók.”

Vita a zsidók száma fölött

A Curentul anketja egyébként jellemző polémiára adott alkalmat a lap és a cionista „Renasterea Noastra” között. — A Renasterea Noastra kifogásolja, hogy a statisztikai hivatal adatai szerint zsidók száma Romániában nyolcszáz ezer, ugyanakkor azonban a Curentul anketján minden hozzászóló önkéntesen állapítja meg a zsidók számát. A cionista lap felfejeszi a kérdést, hogy a kormány miért nem cáfolja meg ezeket az adatokat, miért nem veszi védelmébe az állami statisztikai hivatal számait?

A Curentul ironikusan köszönetet mond a cionista lapnak, hogy szívesre hozza a statisztikai hivatal kérdését, melynek tevékenységét a Curentul szíkségtelennek, számaít fantasztikusoknak tartja. Hivatkozik Ruppin „Zsidók a modern világban” című könyvére, melynek 33. oldalán a különböző országok zsidó lakosságáról közöl számokat és kimutatja, hogy Romániában 1930-ban 834 ezer 344 zsidó élt, százezerrel több, mint amennyit a román belügyminisztérium statisztikai osztálya hivatalosan kimutat és 65 ezerrel kevesebb, mint volt 1919-ben.

A Curentul felteszi a kérdést, hogy vajjon ez a statisztikai hivatal csak azért létezik, hogy a zsidó lakosság számáról hamis adatokat gyártson? A lap határozottan felszólítja a kormányt, hogy közzöljön hivatalos adatokat a zsidóság számáról és erre vonatkozóan statisztikai munkákat eredményezzen.

Végül a lap élesen támadja Sabin Manuilát, a statisztikai hivatal vezetőjét, akinek egyébként tanácsokat is ad, hogy miként lehetne a zsidóság pontos számát megállapítani.

A bolyongás hagyomány lett a zsidóknál

A zsidó népnek tehát már a tradíciójában él, évezredes történelmének kezdetétől az izoláltság és a bolyongás, az egyetemesség felé való törekvés, melyen keresztül könnyű és kevéssé fárasztó életet biztosíthat magának. A történelem a zsidó népet szertelen és mindig beteges egyetemesség felé törekvő népek ismerte, amelyet emellett bizarr palesztinai honvágy kinez, ami a népfentartási ösztön és a szinte paradox-szerű szolidaritás tömeglélektani alapjául szolgál. Minthogy mestersége a gazdasági élet közvetítői szerepére kötelezte, a zsidó nép állandóan visszaélések segítségével tört célja felé, szétörve ezzel az összes népek nemzeti egyensúlyát. Csak a maga uralmát és gazdagságát tűzve ki célul, a jás, korrupció és bomlasztó tevékenységet fejtett ki. Ahhoz, hogy áruikat lehetőleg magas áron helyezték el, a zsidóknak a különböző országok vezetői tényezőit kellett korrumpálniok. Minthogy nem termelők, csak gazdasági diktatúrára törekedhetnek, hogy a maguk számára biztosíthassák a piacokat és az üzletek profitját. Ugyanakkor azonban nem tudták asszimilálódni a környező népekhez és ugyanaz a szomszúság hajta őket ma is beteges képzelgéseik felé. Sohasem helyezkedtek el állandó jelleggel egy darab földön, sohasem azonosították magukat a befogadó nép céljaival és reményeivel. Még ha egy-két nemzedék keresztül történt is bizonyos asszimiláció, sohasem lehetett a zsidók teljes áthasonulásáról beszélni.

A zsidó világnézet alapjai

Innen az általuk üzött huaminitarizmus, innen néhány zsidó látnoknak nevezett ember jellegzetes demokráciája, valamint az összes szociális tanítások, a szocializmus és kommunizmus jellegzetes követelésével: a határok megszüntetésével. Cristoforovici ezután Vaidára utal, aki szerint Palesztina csak érzelmi haza a zsidóság számára, valójában a zsidók nem akarják felépíteni Palesztinát. A zsidóság atavisztikus ösztönei mondanak ellent ennek a honalapítási törekvésnek, hiszen hogyan is lehetne elképzelni, hogy a zsidók egy területre zsufolódjanak össze és egymást csalják. A zsidók faji szolidaritásuk ellenére alkalmatlanok honalapításra. Tragikus paradoxon: a zsidók szolidaritásak és mégis széthuzók, nem tudnak élni egy hazában, de nem is tudnak asszimilálódni ott, ahol laknak.

Megoldás öt pontban

A fenti hajmeresztő e'lmékedés után a liberális párt ifjusági szervezetének titká-

ra öt pontban állapítja meg a teendőket a zsidókérdés megoldására:

1. Nemzetközi egyezményben osszák szét a világ államait egymás között a zsidóságot, hogy minden országra egyenlő arányban jussanak zsidók. 2. Mielőtt ez az elosztás megtörténne, az összes országok kapuit le kell zárni a zsidó bevándorlás, vagy kivándorlás elől. 3. Ezek az intézkedések rövidebb, vagy hosszabb időn belül megteremtik a zsidók asszimilációjának lehetőségét is és ez megváltoztatná bolyongó és nyereszkező természetét. 4. Azonnali intézkedések fogamatosítása a zsidóknak produktív pályára történő átnevelése céljából, hogy a jövőben ne csak fogyasztók és követítők legyenek. 5. Megtiltani a zsidóknak, hogy bizonyos mesterségi ágakban tevékenykedjenek, olyan ágakban, amelyekben annyira elviselhetetlenek és amelyekben évszázados különülésekkel csak a bomlasztó és korrupatív szerepet tölthetik be.

Igy szól a liberális párt egyik ifjusági vezérének az e'lmékedése. Az alábbiakban még egy érdekes hozzászólást közlünk, mely azonban a Porunca Vremii hasábjain jelent meg, a „Hogyan szabaduljunk meg a zsidóktól” című anket során. Ion Anastaziu tábornok állapítja meg ebben, hogy létezik a zsidókérdés Romániában, minthogy létezik sokkal jobban megszervezett országokban is, minthogy a zsidóság nem asszimilálható nép és képtelenek minden hasznos akcióra az ország javára, amelyben élnek.

A zsidók a katonai erények ellen

A továbbiakban megállapítja a tábornok, hogy a természetben vannak állatok és növények, amelyek napról-napra fogynak, halványulnak, betegeskednek és csak az utolsó pillanatban jövünk rá, hogy egy parazita bacillus támadta meg és megöli. Ugyanezt a képet mutatja a zsidóság nálunk. A zsidóság, ha nem is öi meg bennünket, megváltoztatja román struktúránkat. „Minthogy katona vagyok — mondja a tábornok — meg kell állapítanom, hogy megmérgeződnék katonai erényeink, amelyek a románok erejét és ellenálló képességét adták.

Az antiszemitizmus a zsidó törvénytelenségek elleni védekezés. Eleinte a keresztény vallás védelméről volt szó. A kereszténység és judaizmus között husz évszázada folyik a harc. Ma az antiszemitizmus már nem ez a jellege. Országunként váltakozott és ma már minden ország más eszközökkel akarja megvédeni magát

Select Mozgó

Ma rendkívüli premier!

Erzsébet királynő

Anglia világhírű királynőjének életéről szóló monumentális film, rendezte: KORDA SANDOR, főszerepekben:

Flora Robson, Vivian Leigh, Lawrence Olivier

Műsoron kívül a legújabb hangos híradó!

Krofta szerint Genfben újabb tanácskozás tárgyává teszik Magyarország fegyverkezési egyenjogóságának kérdését

Prága, szept. 2. Dr. Krofta Kamill cseh külügyminiszter hazaérkezve Sinaiból nyilatkozott a sajtó képviselőinek és méltatta a kisantant tanácsülést szívélyes lefolyásának módját és az ülésszak termékenységét. A kisantant — mondotta Krofta — erőfeszítéseiben a béke biztosítására és a nemzetközi együttműködésre törekszik, a Népszövetség szellemében. Ezért nagy fontosságot tulajdonítok — jelentette ki Krofta — Hull és van Zee-land nyilatkozatainak.

Ami Magyarország kérését illeti, Krofta szerint ezt a kérést újabb tanácskozás tárgyává teszik Genfben. Különböen Sinaiban újlag megállapítható volt, hogy a kisantant képviselői jóakarattal viseltettek ezen kérdés iránt, de Magyarországgal való politikájukban csak teljes és kölcsönös egyetértésre kívánnak helyezkedni, alapokmányuk alapján.

A csehszlovák lapok meglegedéssel írnak a sinai tanácskozások eredményeiről

Prága, szept. 2. A ma reggeli lapok foglalkoznak a sinai tanácskozások eredményeivel és meglegedésüknek adnak kifejezést afelett, hogy a konferencia pozitív tényeket hozott. A Prasseke Noviny hivatalos orgánuma különleges figyelmet fordít a sinai konferenciára. A Narodni Osvozeni szerint a bucaresti magyar követ és a kisantant miniszterei közti megbeszélés tanubizonyossága annak, hogy a Duna-medence légköre enyhült.

A lap szerint öröndetes jel ez, mégha mindeddig konkrét eredmények nincsenek is. A Narodny Listy megállapítja, hogy a

három ország között akarata és nézetközössége nagy nemzetközi tényezőt jelent. A közlemény minden egyes pontja elfogadható minden olyan állam számára, amely békés együttműködést kíván. A lap még megállapítja, hogy a Duna-kérdés jelentékeny haladást tett. A Cesce Slovo azt hiszi, hogy a

magyar követ jelenléte Sinaiban bizonyította a kisantant és Magyarország viszonyában való jóvulésnak.

Csehszlovákia részéről a jóakarát sohasem hiányzott és a jószomszédi viszonyhoz szükséges kedvező helyzet alakulhat majd ki, ha ez a jóakarát kölcsönös és őszinte lesz. A Prager Presse szerint azok a célzatos magyarázatok, amelyek szerint a csehszlovák-orsz paktum nem lenne összhangban a kisantant politikájával, sőt éppen megzavarná a három tagállam egymásiránti viszonyát, szétoszlottak. Victor Antonescu határozott kijelentései után,

aki azt állította, hogy a paktum Románia és Jugoszlávia teljes hozzájárulásával kötöttet. A lap megállapítja, hogy másrészt a Magyarországgal való viszony javult.

Halálos vasuti kiskilás a regátban. A CFR. sulyos kiskilásról kapott jelentést, ami Basarabesca és Galai állomások között történt. Egy 30 teherkocsiból álló szerelvény siklott ki. A mozdonyt követő 9 kocsi felborult, Raspici Constantin fekező meghalt. A töltés nagy darabon használhatatlanná vált, a közlekedést beszüntették. A vizsgálat megindult.

ok
ben

védelméről gon-
ezért volt szük-
ok veresége után
ülő mandzsukuo
rossz gárdisták
zsidókat. Több
és a francia és
költözött.

zsidók helyzete.
esen leszegénye-
on zsidóknak a
án támadás előtt
ék legnagyobb
intézmények tá-

résétől

ngel had-
nyüző

kolonia gazda-
as pasa, egyip-
venni a Nép-
akán és támo-
okok akcióját a

Vaad Leumi
akosságához, a-
inti azt. Ha-
tt közé az

m, hol az el-
lelítették, most
Az utóbbi no-
núl esett ara-
ett. Jaffa és
ás sebesített

PTÁR

anások szer-
bó tartalom-
r, 1937—38.
ár (Biro S.)
orvbellyesség.

Hadházy:
adatok. Euró-
blázat (B.
). A rádió-
lás (László
lós (Antal
stb. Azon-
ben is lehet
plus portó.
uj.

KÖZGAZDASÁG

Kitartóan javul a fatermelés helyzete — állapítja meg a konjunktúra-kutató intézet

Cluj, szeptember 2. (Az Uj Kelet tud.) A román konjunktúrakutató társaság most adta ki az 1936. évre vonatkozó összesítő jelentését, melynek a faiparra vonatkozó részét az alábbiakban közöljük.

Az 1936. év folyamán komoly vevőként jelentkezett, hosszú évek óta először, a falvak népe is, amely épületanyagokban számottevő mennyiségeket vett fel.

A fatermelés mennyiségileg alig növekedett az 1936. év folyamán, úgyhogy ezt az emelkedést a konjunktúrakutató intézet jelentése mindössze 2.6 százalékra becsüli.

A fűrészelt áruk árai az elmúlt év második felében jelentékenyen emelkedtek. Ha az 1928. évi árakat 100-nak vesszük, akkor az épületfa ára az elmúlt évben a következőképpen alakult:

januárban	42
február-juniában	42.5
juliusban	44.5
augusztusban	44.5
szeptemberben	47.3
októberben	47.3
novemberben	50.1
decemberben	51.7

A román puhafatermelés általános indexszáma, az 1928. évi termeléshez viszonyítva, a következőképpen módosult:

1929. évben	98
1930. „	83
1931. „	60
1932. „	49
1933. „	59
1934. „	85
1935. „	80
1936. „	82

A puhafakivitel 1936. évi adatai, tonnákban:

januárban	26.600
februárban	33.200
márciusban	37.400
áprilisban	42.500
májusban	63.500
juniában	76.000
juliusban	93.000
augusztusban	75.100
szeptemberben	77.100
októberben	67.500
novemberben	87.900
decemberben	100.950

A puhafakivitel tehát csak tavaly decemberben érte el azt a szintet, amelyen az 1928. év folyamán állott. Ha azonban az egész múlt évi kivitel havi közeparányosát vesszük, akkor arra az eredményre jutunk, hogy 1936-ban átlag csak 65.000 tonna puhafanyagot exportáltunk havonta, azaz 35 százalékkal kevesebbet, mint az 1928. évi átlagkivitel. Faiparunk tehát még messze mögötte marad az 1928. évi krízis előtti konjunktúráis időnek.

A tűzifatermelés helyzetképének megállapítása végett a konjunktúrakutató társaság összeállította, hogy az elmúlt év folyamán mennyi tűzifát szállítottak a román vasutvonalakon. Ez a mennyiség vagononként a következőképpen alakult:

januárban	16.000
februárban	13.530
márciusban	10.984
áprilisban	10.594
májusban	15.051
juniában	18.687
juliusban	27.650
augusztusban	41.216
szeptemberben	48.909
októberben	35.819

Könyvelési és adóügyekben,

bármely kereskedelmi tranzakciónál és kereskedelmi vállalatok alapításánál forduljon bizalommal a

FIDES

Schiessel Richard Treuhand vállalatához Cluj, Str. Iuliu Maniu 39. Telefon: 28-98.

novemberben	32.418
decemberben	27.456

A havi átlagforgalom tavaly 24.860 vagonot tett ki, amely alatta marad az utóbbi évek átlagának. Ez annak a jele, hogy a belföldi tűzifafogyasztás csökkent és hogy a szükséglet fedezésében mind nagyobb szerepet játszanak az alkalmi fakereskedők, akik maguk fuvarozta fája természetesen nem szerepelhet a vasut statisztikájában.

A tűzifakivitel az utóbbi években a következőképpen alakult:

1928. évben	5394
-------------	------

1929. „	6627
1930. „	6514
1931. „	4369
1932. „	1874
1933. „	739
1934. „	1141
1935. „	1032
1936. „	1093

Fenti adatok a havi átlagot jelentik, 10 tonnás vagonokban számítva.

A tűzifaárak — az 1928. évi árakat 100-nak véve — a következőképpen alakultak, nagyban eladásoknál, Bucurestiben:

1929. évben	119
1930. „	102
1931. „	81
1932. „	76
1933. „	61
1934. „	60
1935. „	62
1936. „	64

A tavalyi tűzifaárak tehát jelentékenyen alatta maradtak az 1928-as konjunktúráis időnek. Jellemző egyébként, hogy a tűzifa indexszáma tavaly januárban még csak 60 volt, sőt júniusban 57-re szállott alá, majd fokozatosan emelkedni kezdett és decemberben elérte a 74-es szintet. Az átlagos 1936. évi indexszám azonban csak 64.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Rendkívül gazdag műsorról indul új évadjának a színház

Ösbemutatók, világirodalmi ciklus s a legjobb prózai és operett-ujdonságok a játékrudon

Cluj-Kolozsvár). A színház nyári szünete pán nap múlva véget ér. Az irodákban már lázban munká folyik, a műhelyekben is szakadatlanul készülnek az új darabok díszletei, a tagokhoz pedig ma ment el az igazgatóság körlevele, amely a próbák megkezdésének időpontjával szeptember hetedikét, keddet jelöli meg. Szeptember 13-án már a zenekari próbák is megkezdődnek, úgyhogy az idén jóval korábban indul meg a színházi év, mint a múlt években.

Az igazgatóság már összeállította azokat a darabokat, amelyekből a jövő év műsora ki fog alakulni. Kádár Imre dr. igazgató az alábbiakat közli velünk a színház munkatervéről:

A játékterv vázlata

A színház játéktervét természetesen azoknak a sajátos és sokszerep feladatoknak megfelelően állítottuk össze, amelyeknek betöltésére vállalkoztunk. A zenei művek közé felvettünk néhány nagygényű darabot s megvásároltuk a budapesti színházi kiadóktól a legnagyobb sikerű operettek és zenés vígjátékokat. A prózai műsor pedig a művek három nagy csoportját foglalja össze. Az elsőbe tartoznak az ösbemutatók, tehát azok a magyar, legelsősorban pedig erdélyi darabok, amelyeket elsőnek mi hozunk színpadra. A második csoportba a legújabb magyar és nem-magyar darabok tartoznak, a mai színpadi termés legjava. A harmadik csoportot világ-

Irodalmi ciklus gyűjtőnéven állítottuk össze élő és holt klasszikusokból.

A drámai együttes feladatai

A három csoport darabjait — folytatja az igazgató — az alábbi művek közül fogjuk kiválogatni, amelyeket már szerződésileg leköttünk:

1. Ösbemutatók. A Vígyszínházzal kötött ismeretes megállapodás értelmében mi adjuk először az ő erdélyi ciklusukban felvett darabokat, tehát Bánffy Miklós Alvilág és Kassay Endre Vörös kör c. műveit, továbbá az Erdélyi Helikon és színházunk legújabb drámapályázatának díjnyertes darabját. Ez a

Bérleti felhívás

Akolozsvái Thalia magyar színház igazgatósága az 1937-38 színházi év előadásaira bérletet hirdet.

A bérlet 31 előadásra szól és négy egyenlő részletben fizetendő. Az első részlet a bérletjegyzéskor fizetendő, a többi részletek a nyolcadik, tizenhatodik és huszonegyedik előadás után esedékesek. A bérletet időközben lemondani nem lehet.

Bérelni lehet a színház gazdasági hivatalában, minden nap d. e. 10-1 és d. u. 7-9 óra között, ahol minden felvilágosítást készséggel megadnak.

Kétféle bérlet van: premier és rendes bérlet.

A premier bérlet a bemutató előadásokra szól, a rendes bérlet pedig a darabok második előadására.

A bérletárak nyolc előadásra számítva a következők:

1. Premierbérlet: Páholy öt személyre 2000.—, zenekari ülés 700.—, I. r. zsöllye 600.—, II. r. zsöllye 530.—, I. r. támlásszék

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Stjenka Rasin, a legszebb orosz mese, a legpazarabb kiállítás, végig izgalmas cselekmény. Fősz.: Haus A. Schlettow, Heinrich Georg, Vera Engels, Vladimir Stoloff. A kozák kórust vezényli: Jaroff.

ROZSA MOZGÓ MŰSORA:

A kis potyautas. Shirley Temple, a világhírű gyermeksztráner legnagyobb sikerű alkotása. Shirley kinaiul beszél és énekel. Rendes helyárakkal: 22 és 27 plusz 6. Diákoknak és munkásoknak kedvezmény. Előadások kezdete: 5, 5, 7 és 9 órakor. Legújabb Fox journal.

MUNKÁJ MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor két világszínkép: I. Pétevári muzsikás. Az évad legnagyobb orosz filmklágere. Fősz.: L. Orlova, a Cirkusz film főszereplője és K.

pályázat tudvalevőleg a szeptemberi helikoni találkozón dől el. Lekötöttük Szántó György Poseiden leánya c. színművét, Aprili Lajos Idahegyi pásztorok c. drámáját, amelyhez Csiki Endre int megbízásunkból zenét. Az Erdélyi Irodalmi Társaság rendezésében előadjuk P. Jánosy Béla vígjátékát, a Pozsonyi kalandot, az író jubileuma alkalmából.

2. Modern szerzők ujdonságai. Megvásároltuk Molnár Ferenc új vígjátékát, a Deilaht, Eunyadi Sándor Kártyaaffér hölgykörökben, Egyed Zoltán Sziniiskola, Vaszary János Szerelemről szó sincs c. vígjátékait.

Megvettük Sik Sándor misztériumát, A mennyei dalt, Losonezy Dezső zenéjével és Emmet Lavery, Az ur katonái szerzőjének új művét, amelynek címe Egy óra a Vatikánban.

Megvásároltuk Karel Capeknek, a R. U. R. szerzőjének legújabb s máris világhírű színművét, A fehér kört, amelyet mi adunk először magyar nyelven, a munkásszervezetek rendezésében.

3. A világirodalmi ciklus. Ebbe a ciklusba felvettük Katona Bánk bányját és Vörösmarty Csongor és Tündéjét, utóbbi Weiner Leo teljes zenéjével, Shakespeare Coriolánját és Otelloját, Molière művei közül A képzelt beteg a felavatási balettel, Ibsen Solness építőmesterét, Rostand Cyranoját és Sasfiókját, Shaw Candidáját, Schöner Hit és szülőföldjét.

Az énekes-együttes játékterve

Megvettük Paulini Béla, Harsányi Zsolt és Kodály Zoltán immár világhíres vigeráját, a Hary Jánost, amelynek előkészületeit nyomban megkezdjük, s lehetőleg november közepére be is fejezzük.

Tervbevéttük Lévy Lajos Szent Ferenc misztériumának előadását.

A kulturközeledés szolgálatában előadjuk A. de Herz egy darabját Marton Lili fordításában és Eftimiu Promoteusát Szabóti előadásban.

Megvásároltuk az alábbi operetteket, illetve zenés vígjátékokat: Szántó Armand, Szecsén Mihály és Carlo de Pries: A romantikus asszony, Vaszary János, Szecsén Mihály és Eisemann Mihály: Egy vidám éjszaka, Szilágyi-Kellér-Harmath és Abraham Pál: 3:1 a szerelem javára, Rejtő-Kulinyi és Zsigmondy Pál: Urilány szobát keres, Erdélyi Mihály: Sárgapitykés közlegény, Kiszely Gyula: A nagy kaland, Robert Katscher (a Csodabár szerzője): Gyertyafény, Halász Gyula és Eisemann Mihály: Macskazene, Armand-Marchand és Steinbrecher: Szabó a kastélyban, Rejtő-Dr. Sándor Jenő: Nincs szebb mint a szerelem.

A fent felsorolt gazdag anyagból fogja az igazgatóság kiválasztani az idei műsor egyes darabjait, de a játékrud az évközi darabtermés és a közönség érdeklődése szerint természetesen még módosul.

400.—, II. r. támlásszék 320.—, III. r. támlásszék 240.—, alsó erkély 240.—, felső erkély 210.— lej.

2. Rendes bérlet: Páholy öt személyre 1550.—, zenekari ülés 550.—, I. r. zsöllye 500.—, II. r. zsöllye 430.—, I. r. támlásszék 380.—, II. r. támlásszék 300.—, III. r. támlásszék 220.—, alsó erkély 220.—, felső erkély 190.— lej.

Fenti árakban már benne van a jegyadó, a repülőbélyeg, a kulturbélyeg, a városi illeték és a szindikátusi pótdíj, ezeket tehát a színház viseli.

A régi bérlet helyeit szeptember 5-én d. e. 1 óráig tartja fenn a színház. Az új bérlet a mai naptól kezdve szeptember 9-ig jegyezhetők bérletek.

Szeptember 9-én este 9 órára az igazgatóság megbeszélésre kéri az összes bérletet, hogy a bérleti napokat, az előadások kezdésének időpontját s más fontos kérdéseket a bérletkiváltásának és észrevételeinek megbeszélése után dönthesse el.

Tarassona. II. Divatparádé. Minden eddigi felülmúló revüfilm. Fősz.: Williams Powell és Bette Davies. III. Journal.

Felvételek a kolozsvári Thalia magyar színház stúdiójába. A kolozsvári magyar színház ebben az évben is felvesz stúdiójába néhány tehetséges növendéket, akik a színészet minden ágában elméleti és gyakorlati kiképzést nyernek. A felvétel vizsga alapján történik, amelynek tárgyai a drámai szakosoknál szavaltat, jelenet egy szindarabból, operett szakosoknál pedig ezenfelül az énekhang és tánokésztség bizonyítása. Tizenötévesnél fiatalabb növendéket nem vesznek fel. Tandíj nincs, de a növendékek kötelesek a színpadi gyakorlatokban, továbbá karokban és statisztériákban résztvenni, amiért napidíjat kapnak. Jelentkezni lehet szeptember 9-ig bezárólag Hetényi Elemér főrendezőnél a színház stúdiójában d. u. 6 és 7 óra között. A felvételi vizsga szeptember 9-én d. e. 9 órakor lesz a stúdió helyiségében.

A „Lumea Română” azokra a kirohanásversul és a Porunca ellen intéztek. A lap veszi fel a harcot és nem nyugszanak, m

A d

Kivjuli

Bucuresti, szept. Alig mult egy év máglyarakások gy rényleteket követve jeleztek a harcot, lapvállalat: az Uni zött dult hónapok zsidóság életében az esemény: 1936 j rá a bélyegét az a dátumtól kezdve oldali orgánnummá atmoszféra roham emberek, akik é álltak.

Amikor Sadovea élére, az Universul Bratescu Voimesti, haladó irodalmárok Bratescu Voimesti gyan azzá alakult gyan az antiszemit sulyos szavaival M

A de

Az enyire feldu lám kapta fel mago tokat. Bármennyire zeti parasztpárt gy lasztásokon, mégse afölött, hogy a C Vaida pedig 100 ez szorosát annak, am volna, ha az Unive nem siklik át a régi ellenállás” felület amelyhez közben a most már széles é ki magának, mely é a nagy párviaadal sajtó szinte némas versul az elmúlt 14 teljes oldal szen és ebből az oldalból mineata és Adevere

A demokrata saj A Dimineata és A ladjonasz román k ket és ők maguk ki zetés alatt nyógi a béklyozó és megser vadját. Olykor-olyk a lapoknak hasábjá hang, mely még m és demokrácia jelsz szélső jobboldali us

Az utóbbi napok lan megnyilatkozás szemita terror szer közvélemény figyeln des, a radikális par nyilvánosságra a ka pellációját, mely M a Curentul Palesztit zátával foglalkozik. hallatta hangját Iu Adevorul most már újabb polémitá kez Universul egyik els ezeltől jellemző els a Dimineata igyekez ni. A mondat így há szág, egy a nagybír a zsidó szabadsómív ház szétrombolására felpattanva kérdezt nagybirtokok megse nia legnagyobb társ rasztság földhöz jut ban a zsidók tették

A Dimineata szer pitással leleplezte ő izgatás örve alatt és a kisajátítás fájr

A „Lun

lentkezé Az újra meginduk hang jelentkezett. „Lumea Româneas román újságíró vá sorozatot Stelian P mia személyes részé dig idegen volt, ez tatják, hogy a dem redett ellenoffenziv oldali felvonulással részben tudja elosz légkört, mely ma a körfülveszi.

A „Lumea Româ azokra a kirohanás versul és a Porunca ellen intéztek. A lap veszi fel a harcot és nem nyugszanak, m

A demokrata sajtó megkísérli az ellen-offenzívát...

Kiújult a Dimineata és Universul polemija. A „Lumea Românească” román újságírói Stelian Popescu diktatúrája ellen

Bucuresti, szeptember 2. Az Uj Kelet tud. Alig múlt egy éve, még a főváros uccáin máglyarakások gyultak, újságírók ellen merényleteket követtek el és uccai közelharok jeleztek a harcot, mely a két romániai nagy lapvállalat: az Universul és a Dimineata között dult hónapokon keresztül. A romániai zsidóság életében súlyos jelentőségű volt ez az esemény: 1936 júliusa döntő módon nyomtára a bélyegét az ország hangulatára. Ettől a dátumtól kezdve az Universul szélső jobboldali orgánummá vedlett át és az antiszemita atmoszféra rohamosan kerített hatalmába embereket, akik éveken át a másik oldalon álltak.

Amikor Sadoveanu került a „Dimineata” élére, az Universul hasábjain szólalt meg Bratescu Voinescu, a nagy novellairó, akit a haladó irodalmárok nesztörőnek tekintettek. Bratescu Voinescu is antiszemita lett, ahogyan az a alakult át újra Iorga és mint ahogyan az antiszemita mozgalmat hitelesítette súlyos szavaival Miron Cristea patriarcha is.

A demokrata sajtó elnémulása

Az enyire felduzzadt szélsőjobboldali hullám kapta fel magával a szélsőjobboldali pártokat. Bármennyire is imponáló volt a nemzeti parasztpárt győzelme a közigazgatási választásokon, mégsem lehet naprendre térni afelől, hogy a Cuza-Goga párt 240 ezer, Vaide pedig 100 ezer szavazatot kapott, sokszorosa annak, amit egy évvel ezelőtt kapott volna, ha az Universul és Dimineata harca nem siklik át a régi recipe szerint a „legkisebb ellenállás” felületére. A jobboldali sajtó, amelyhez köztbe a Curentul is csatlakozott, most már széles és homogén frontot épített ki magának, mellyel szemben a megzsidult és a nagy párviaidában alulmaradt demokrata sajtó szinte némaságra kényszerült. Az Universul az elmúlt 14 hónap alatt naponta egy teljes oldalt szentel új nacionalizmusának és ebből az oldalból jónéhány hasáb jut a Dimineata és Adeverul elleni kirohanásoknak.

A demokrata sajtó 14 hónapig néma volt. A Dimineata és Adeverul, melynek zsidó tulajdonosai román kézbe kapták át részvényeit és ők maguk külföldre emigráltak, új vezetés miatt nyögi a mai viszonyok mellett lebecsülő és megsemmisítő „zsidó bérencség” vádját. Olykor-olykor villan csak fel ezekben a lapokban hasábjain egy-egy méltóságos hang, mely még megpróbálja a humanizmus és demokrácia jelszavait szembe helyezni a szélső jobboldali uszításokkal.

Megszólal a demokrácia

Az utóbbi napokban aztán néhány váratlan megnyilatkozás hívta fel magára az antiszemita terror szemléletében már elfásult közvélemény figyelmét. Előbb Petrescu ezredes, a radikális parasztpárt képviselője hozta nyilvánosságra a kamarában benyújtott interpellációját, mely Miron Cristea patriarchának a Curentul Palesztina-ankétján tett nyilatkozatával foglalkozik. Ugyanebben a kérdésben hallatta hangját Iunian is. A Dimineata és Adeverul most már odáig merészkedett, hogy újabb polemikát kezdett az Universullal. Az Universul egyik számában néhány nappal ezelőtt jellemző elszólás jelent meg, amelyet a Dimineata igyekezett szellemesen kihasználni. A mondat így hangzott: „Tudja meg az ország, hogy a nagybirtokok szétrombolása után a zsidó szabadkőművesség most a nemzeti egyház szétrombolására törekszik.” A Dimineata felpattanva kérdezte meg, hogy vajjon a nagybirtokok megsemmisítését, amely Románia legnagyobb társadalmi reformját, a parasztság földhöz juttatását tette lehetővé, valóban a zsidók tették-e?

A Dimineata szerint a lap ezzel a megállapítással leleplezte önmagát. Az antiszemita igazgatás örve alatt nagybirtokok pusztulása és a kisajátítás fája neki.

A „Lumea Românească” is jelentkezik

Az újra meginduló sajtóháborúság mellé új hang jelentkezett. A nemrégiben megindult „Lumea Românească” néhány demokrata román újságíró vállalkozása kezdett cikk-sorozatát Stelian Popescu ellen. Tul a polemia személyes részén, amely számunkra mindig idegen volt, ezek a jelenségek azt mutatják, hogy a demokrata sajtó most elkezdett ellenoffenzívát kísérel meg a jobboldali felvonással szemben, hogy legalább részben tudja eloszlatni azt a megfertőzött légkört, mely ma az egész román közéletet körülveszi.

A „Lumea Românească” kampánya válassza azokra a kirohanásokra, amelyeket az Universul és a Porunca Vremii Petrescu ezredes ellen intéztek. A lap szokatlan merészséggel veszi fel a harcot és cikkirői bejelentik, hogy nem nyugszanak, míg Stelian Popescu „köz-

életi diktatúráját” porba nem döntik. Jellemző, hogy a cikk írói valamennyien románá-gukra hivatkoznak és előrebocsátják, hogy nem engedik magukat oly könnyen elnémitani, ahogy az a zsidó újságírókkal történt. Mircea Badian, aki az első támadó cikket jegyzi, előrebocsátja:

„Román vagyok. Ennél is több, paraszt. Első vagyok a családból, aki megtanult írni. De én Stelian Popescu mellett nem lehetek sem nacionalista, sem patrióta.”

Ezután különböző jelzőkkel illeti a lapvezért, majd így ír:

„Uralkodni, diktálni akar és aki ellene van, az zsidó, elzsidósodott, vagy zsidó bérenc... Aki meg meri mondani, hogy eladta lapját a németeknek, elvett egy havast a parasztól, elintézte, hogy a zsidó Herz Mártont kiutasítsák és másnap rátette a kezét az összes lapok és folyóiratok egyedurisítására a zsidó bérenc. Csak ő a nagy román, mert minden reggel öklömmel betűkkel üvölti az Universulban: „le a zsidókkal!” De azért ugyanazokkal a zsidókkal hajlandó üzletet is kötni, ha valami pénz kerülhet rajta.”

A lap következő számában Calustian fő-szerkesztő közli Stelian Popescu karrierjének történetét. A harmadik napon Zacharia Stancu így ír:

„Románok, keresztények vagyunk”
„Románok és keresztények vagyunk. Őseink is ezen a földön éltek. Itthon vagyunk. Egyikünket sem hívják Blumenfeldnek. A mi szüleink, testvéreink és sógoraink az Oltnál és a Tiszánál vértüket ontották ezért a földért, nekünk nem ordítatod a szemünkbe: Hallgass! Mi nem loptunk autógumit és nem szedtünk le tejfölt a gyermekek tejéről. (Cézás Ilie Radulescua, a Porunca Vremii főszerkesztőjére), nincs a lelkiismeretünkön sem erdő, sem petróleumpanama, nincs vaj a fejünkön, mi meg fogjuk mondani az igazat. Elhatároztuk, hogy egyszer és minden-

korra végzünk veled, szünjön meg végre a terror, amelyet az országra s annak népére gyakorolsz. Közel harminc esztendeje terrorizálsz kereskedőket, iparosokat, kicsiket, nagyokat, keresztényeket, zsidókat. Jobb- és baloldali politikusok reszketnek téled, egy szavadba kerül, hogy kivégezz embereket, megbuktass kormányokat. Addig terrorizáltad a politikai pártokat, míg az egyik minisztert faragott belőled. Senkisért merre ezideig szemembe vágni az igazságot. Nos, mi merjük és a mi merészségünket údrivalgással fogadja az egész ország.

A gyűlölet és sötétség utjaira...

Fel fogjuk szabadítani a román és keresztény tömegeket hatalmad alól, a tömegeket, amelyeket a gyűlölet és a sötétség utjaira vezetél. Nem félünk téled, Stelian Popescu és következők a szavak, amelyeket Stelian Popescu annyiszor használt lapjában. „Hét-emeletes házadból nap nap után elindul a méreg, amellyel megméltelyezed és gyilkolod a nemzet lelkét. Senkinek sem kegyelmezél meg, kegyetlenkedéseid nyomán egzisztenciák dőltek porba és könnyek folytak. Keresztény román nemzetünk jövője és nyugalma érdekében teljesítünk kötelességet, ha leleplezünk téged...” és következik a vádak és a jelzők.

A cikknek a címe: „Stelian Popescu az 1-es számu közellenség”.

Hajszja a Lumea ellen

A „Lumea Românească”-t elkapkodják a lapárusítóknál. Már a kora reggeli órákban nem lehet találni. A cikkek nagy feltűnést keltenek. A lap különben azt írja, hogy botokkal felfegyverzett fiatalberek járják be kioszkokat és „elkobozzák” a Lumeat, vérszere verik a lap rikkancsait. A kiadó megfenyegeti a lapterjesztőket, ha a Lumeat árulják...

De a Lumea bejelenti, hogy folytatja a harcot. (Z. E.)

Megnyílt Párizsban az interparlamentáris unió ülősszaka

Saveanu román kamarai elnök Franciaországot látta beszédében

Párizs, szept. 2. Az interparlamentáris unió ülősszaka Teannenay francia szenátusi elnök elnökletével nyílt meg a Luxemburg palotában. A szónoklatok során Saveanu is felszólalt. Beszédében hangsúlyozta, hogy nem lehet elhárítani a jelenlegi nemzetközi nehézségeket a népszövetségi alapokmány egyszerű módosításá-

val. Nem lehet területi módosításokat megvalósítani az érdekelt felek hozzájárulása nélkül, különben elkerülhetetlen a háború. Szaporitani kell a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokat. Végül Franciaország dicséretével fejezte be beszédét.

Máramarosban

az utak rettenetes állapota miatt

A szigeti polgármester és a vármegyei prefektus emlékirata komoly szanalási programot kér a kormánytól

Sighet, szept. 2. (Az Uj Kelet tud.) Egyik előző számában jelentette az Uj Kelet, hogy dr. Hodor Gyula Máramaros-sziget agilis polgármestere, aki már eddig is jelentős mértékben megvalósította városfejlesztési terveit emlékiratot készített, mely nyolcmillió lej államségélyt kér az utak modernizálásához és újabb szükséges középületek emeléséhez.

A polgármester tegnap délben Bucures-tibe utazott, hogy emlékiratát személyesen átnyújtsa Tatarescu miniszterelnöknek. Elutazása előtt a polgármester kijelentette az Uj Kelet munkatársának, hogy bizik a miniszterelnök ígéreteinek őszinteségében és reméli, hogy a kormány fel fogja a városnak a kért államségélyt. Ez esetben pedig eddig az eddig annyira elhanyagolt Sziget képét teljesen modernizálja és a város jelenlegi alapjaitól folytatja megkezdett parkirozási munkákat akar. Ilyenformán Sziget egész rövid időn belül parkvárossá fog átváltozni.

A polgármester egyidejűleg Bucures-ti-

be utazott dr. Mán Zoltán Máramures-megye prefektusa, aki ugyancsak emlékiratot juttat el a kormányhoz a megye szanalása érdekében. A prefektus elutazása előtt nyilvánosságra hozta emlékiratát, amelyből nagyszabású tervek konturjai bontakoznak ki. A prefektus az ország-utak rendbehozatalán és a kormányszub-venciók rendes folyósításán kívül kedvez-ményes vasuti tarifát követel a megyé-nek arra hivatkozással, hogy Máramares ugyszólván izolálva van az ország belsej-től és csak kerülőkkel közelíthető meg. Ugyanakkor közvetlen vasuti összeköt-tést kér a memorandum Bucovinával, va-lamint Bucovinán keresztül Lengyelor-szággal. Javaslatokat tesz a memorandum a máramarosi mezőgazdaság és állatte-nyésztés fejlesztésére és még sok egyéb követelést sorol fel.

Nagyon fontos a memorandumnak a máramarosi sóbányászat fejlesztése és a kitermelt só elhelyezése, valamint a fa-termelés fokozása és racionalizálása érde-keben tett javaslatai.

A fogpép, amely természetes KARLSBADI Forrással tartalmaz HABZO-SZAPPANMENTES

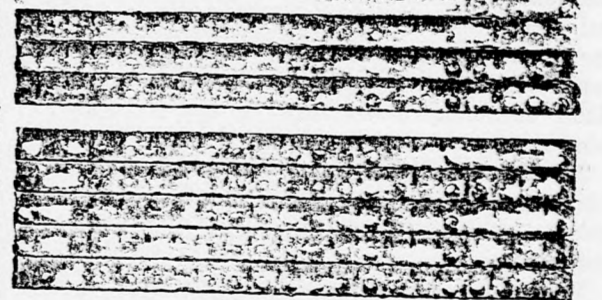
Vasutvonalat kér az Iza völgye

Dr. Mán Zoltán prefektus egyidejűleg ígéretet tett arra nézve is, tolmácsolni fogja a kormánytól az Iza-völgye lakosságá-nak azon kérését, hogy a kormány most tervezett új vasutvonal, amely Máramarost Naszód megyével fogja összekötni, az Iza völgyet szelje át, mert ennek a vidéknek nincs vasutvonal.

Allítólag Hodzsa Milan és Tatarescu szigeti találkozója során többek között arról is szó volt, hogy a Prága felől jövő és a cseh köztársaságot hosszában átszelő aszfaltozott autótutát egészen Bucovináig meghosszabbítsák.

Miért változtatták meg Hodzsa Milan és Tatarescu máramarosi uti programját?

A két miniszterelnök elutazása után egyébként sok szó esik arról, hogy miért változott meg az utolsó pillanatban Hodzsa Milan és Tatarescu máramarosi uti-programja. Az eredeti tervek szerint a két miniszterelnök auton tette volna meg az utat Borsáig. A közbeszó összes köz-ségek utasításokat is kaptak, hogy a meg-jelölt időben ünnepélyes fogadtatást ké-szítsenek elő. A jelzett időben a falvak-nepe valóban kivonult községeik határa-ba, hogy illő módon fogadják a két mi-niszterelnököt. Nagy volt azonban a meg-lepetésük, amikor órákig tartó vánakozás után értesítették őket, hogy hiába várnak, mert a miniszterelnökök vonaton utaznak.

Hirdetmény majorságvágás ügyben! Miután a Roshasánót megelőző nap vasárnap lesz, a majorságvágás körüli tolongást elkerülni óhajtván, elrendeltük, hogy szombat este 8 órától 11-ig, vasárnap reggel 6 órától 10-ig eszközöljenek vágást. Ajánlatos, hogy a vágatási cédulákat a közönség még pénteken váltsa meg. E célból a gabellajegypénztár péntek d. u. 6 óráig lesz nyitva. A forgalom gyorsítása érdekében készítsen elő mindenki kifogástalan aprópénzt a jegyváltáshoz. Az orth. izf. hitközség gabellakezelésége.

Orlas Zoltan Épitőipari kézikönyv

1043 lap számtalan ábrával I. Matematika. II. Statika. III. Gyakorlati rész. IV. Altitános rész. Melléklet: Szabvány költségvetések 130 old. — Egészvásonkötésben Lei 1.155. —

LEPAGE névvel Kérjen ingyen jegyzéket!

HIREK

A zürichi antiszemita kilengések politikai következményei. Prágából jelentik: A Prager Tageblatt cikket közli Zürichből, amely szerint a zürichi kongresszus idején történt antiszemita kilengéseknek politikai következményei vannak. A svájci parasztpárt ugyanis mozgalmat indított a kommunista párt megszüntetése érdekében. A mozgalmat a polgárság egy nagy rétege is támogatja. Amióta azonban a svájci nemzeti front hulgánjai a cionista kongresszust antiszemita kilengésekre használták fel, a polgárság demokrata és szabadelvű tömegei pártjuk és sajtójuk útján kijelentették, hogy nem hajlandók olyan kivánságokhoz csatlakozni, ami csak a baloldali szélsőségeket sújtja, de ugyanakkor a jobboldali extrémisták nyugodtan garázdálkodhatnak. A parasztpárt a polgárok állásfoglalása következtében visszavonta a kommunista párt felszámolására vonatkozó megkeresését.

Öngyilkos lett Ukrajna népbiztosi tanácsának elnöke? A Reuter moszkvai jelentése szerint ma olyan hírek terjedtek el, hogy Upanas Lubcsenko, Ukrajna népbiztosi tanácsának elnöke öngyilkos lett. Áhítóltag Lubcsenko bolsevistaellenes tevékenységét fejtett ki és ezt leleplezték.

Cordell Hull rádióbeszéde a fegyverkezés csökkentéséről. Washingtonból jelentik: Cordell Hull külügyminiszter rádióbeszédet mondott, hangoztatva, hogy az Egyesült Államok tényleges erőfeszítéseket fognak résztvenni a fegyverkezés csökkentésének érdekében. Az amerikai hadihajóépítkezések elsősorban a kereskedelmi flotta védelmét vannak hivatva biztosítani.

A mai izgalmas élet küzdelmeiben kifaradt egyének, akik csaknem kivétel nélkül idült székrekedésben és ennek következtében mindenféle emésztési nehézségben szenvednek, így annak reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez az ideális hashajtó özszesz jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Az orvosok ajánlják.

Meghalt egy angol tábornok, aki pacifista író lett. Londonból jelentik: A napokban meghalt Londonban Frank Percy Crozier tábornok, aki végigharcolta a délafrikai háborút, ahol több kitüntetést szerzett. Az 1914-18-as világháború idején kapitányi rangban kezdett szolgálni. Hőstetteiről, amelyeket a francia harctéren vitt végbe, legendák keringtek. 1919-ben az akkor szervezett 117. hadsereg kötelékében harcolt előbb a németek, majd a bolsevisták ellen. Miután nyugugalomba vonult, erősen pacifista lett. A békeeszmét szolgálta irodalmi műveivel, amelyek közül a „The men I killed” („Emberek, akiket megöltem”) különösen híressé vált.

Készen ad, aki a szegény betegek ad lépjen be a Kórházegyesületbe!

Rögen volt? Még Viktória királynő idejében Angolországban érvényben volt az itt következő törvény: „Bárki öfélése valamelyik férfialttvalóját arcfestéssel, fehér arccal, spanyol gyapotruhával, acélbetűtű fűzővel, magassarkú cipőkkel vagy egyéb bármely módon meghamisított alakkal házasságtörésre csábítja, boszorkányság miatt törvény elé kerül és házassága semmisnek nyilvánítottatik.”

Korda Sándor-jét Clujon. Korda Sándor Clujon nagyon jól ismerik. Filmjei, mint mindenütt, itt is nagy tetszés mellett futottak. A Select és Uránia mozgóknál Korda-hetet rendeznek és lehozzák két legszebb filmjét, az Erzsébet királynőt a Selectben és a Bozambot az Urániában, mely teljesen átalakítva és átfestve néhány napi zárás után szombaton, e hó 4-én nyílik meg ismét.

Rövid hírek mindenünnen. Ung bécsi kinaí követet autószerencsétlenség érte. A követ autója összeütközött egy villamossal. Ungot súlyos háterincserüléssel kórházba szállították. — Schuschnigg osztrák koncelár tegnap a hadgyakorlatokat tekintette meg és különösen a légielhárító útegek, bankok és tüzérési felszereléseket mutattatta meg magának. — A szovjetek központi égrehajóbizottsága a Vörös zászló renddel ültette ki Gromov pilótát a távolsági repülőgépekkel felállításáért. Yumacev és Dabilin pilótákat a szovjetek hóseivé nyilvánították. Mindegyikük 30-30.000 rubel ajándékot kapott. — A Francia Bank 4-ről 3½ százalékra szállította le a kamatlábát. — Egy trüfisi cápa a Carradale öbölben Argyllshire vidékén felborított egy kis hajót. A fedélzeten levő kapitány, annak 10 éves fia és fiére, vízbe fulltak.

Ki volt Mellon, a világ egyik leggazdagabb vállalkozója? Megírta az Uj Kelet, hogy a napokban az egyesült államokbeli Southamptonban meghalt Andrew Mellon, a világ egyik leggazdagabb férja és legnagyobb műgyűjtője, nyolcvannégy éves korában. Mellon a világ gazdagjai sorában a harmadik helyet foglalta el. Napjaink hatalmas krózsusa volt, akinek nagy művészete nemcsak a vagyongyűjtésben állott, hanem az öröklött vagyon megőrzésében is. Pittsburgban született ahol apja már a múlt század első felében hatalmas és kitűnően prosperáló bankot vezetett. A fiú fejlesztette apja üzletét és egyike volt azoknak, akik rövid idő alatt a világ első gazdagjai sorába lendültek. Vas, alumínium, szén és sör-gyári vállalatok kiűnően prosperáltak és amikor olyan nagyra duzzadt a vagyona, hogy felvehette a versenyt kora nagy kapitalistáival, vállalkozott arra, hogy Pennsylvania nyugati részéből olajcsatornát építet a Delaware folyóig, hogy ilyen módon megtakarítsa a nagy szállítási költséget. Ezzel Rockefellerre mért hatalmas ütést. Rendeteg vagyona újabb tökével mindenféle összevászálta az alumínium bányákat, úgy, hogy egy időben e cikkben ő uralta a világpiacot. 1921-ben politikával kezdett foglalkozni. Minden közgazdasági tevékenységtől visszavonult és Harding alatt átvette a pénzügyminiszteri tárcát. Az eddig csak kapitalista körökben ismert Mellon egyszerre felemelkedett a népszerűség szánnyaira. Első dolga ugyanis az volt, hogy a kisemberek adóját lecsökkentette és emellett jelentékeny költségvetési fölösleget tudott elérni. Valóságban bálványa volt az amerikai népek. Iggyei azt mondták, hogy pénzügyi sikereit nem zsenialitásának köszönhetné, hanem a háború utáni idők kedvező konjunktúrájának. Kilenc évig maradt kormányon, 1932-ben azonban Hooverrel együtt el kellett mennie. 1934-ben mint londoni követ képviselte az Egyesült Államok érdekeit. Ekkor az öreg ur félrevonult és minden idejét műgyűjtésével töltötte. Néhány évvel ezelőtt lehengerelt kapitalista ellenfelei azzal vádolták, hogy rossz hazafi, mert nagyszabású adócsalásokat követett el. Ezt a vádat azonban kiharította és mihelyt a perrel rendbe jött, hatalmas, milliárdokat érő gyűjteményét az amerikai nemzetnek ajándékozta, ezzel is dokumentálva a néphez való vonzódását.

Eljegyzés. Fischer Mirjam Marghita és Adler Andor Arad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Trockijista üzemek címén vádlottak padjára ültették a kalinindorli zsidó rajon két vezetőjét

Avram és Rabitsev bünei

Moszkva, szeptember 2. A kommunista párt odesszai kerületi bizottsága kizárta a párt sorából a kalinindorli autonóm zsidó rajon két vezetőjét, név szerint Avramot és Rabitsevet. Azzal vádolják őket, hogy „önkényes módon hamis nemzetiségi politikát vezettek be a rajonba azáltal, hogy a rajon ukrán lakosait kizárták a zsidó kollektív telepekről.”

Ezen kívül azt is szemlélre vetik, hogy exponáltak magukat „népáruolóknak” a pártba való felvételért. Legnagyobb büniük azonban az a gyamu, hogy trockijista tevékenységet fejtettek ki. A kerületi bizottság felkérte a hatóságokat, hogy a két zsidó pártvezetőt bíróság elé állítsák és méltó büntetésben részesítsék.

Köztisztviselő nem vehet részt hazárdjátékokban. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium közli, minthogy megállapítást nyert, hogy Jean Constantinescu várműnök részt vett a sinaiai kaszinóban a szerencsejátékokon, a minisztérium első intézkedésként elrendelte áthelyezését. A pénzügyminisztérium úgy döntött, hogy a szerencsejátékokban résztvevő köztisztviselőket fel fogja függesztzni hivatalaikból.

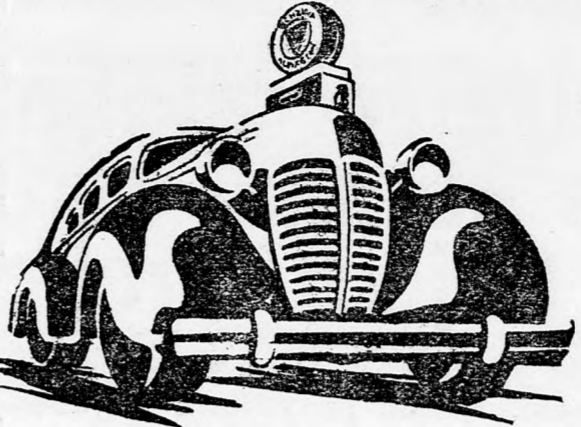
Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet még szorulás vagy keresztfájás is fokozza, az enyhe és igen kellemes hatású, természetes „Ferenc József” keserűvizet — reggel éhgyomorra egy kis pohárral véve — mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést biztosít. Az orvosok ajánlják.

Időjárásjelentés. Emelekedő légnyomás, váltakozó felhőzet, inkább boros délen és derült az ország többi részeiben, enyhe észak felé, erősebb a tengerpartvidéken, változatlan hőmérséklet, lassú felmelegedés a keleti részekben, helyi jellegű csapadék, viharokkal a hegyekben és délen. Ma délen a fővárosban 24 fokot mértek.

Nagybányán keférik a zsidó Discom betörés tetteseit. Tudósítónk jelenti: Pár nappal ezelőtt Zsidón betörték a Discom dohányelosztó irodájába. A betörők nyugodtan dolgozhattak, mert a helyiségben nem tartózkodott senki. Feltörték a pénzes kasszát, ahol 117.800 lej készpénzt találtak, amit magukkal vittek. A pénzen kívül 72.218 lej névértékű bélyeget és 26.954 lej értékű dohányárut raboltak el. A csendőrség erőlyes nyomozást vezetett be a betörők kézrekerítésére, aminek folytán átiatot intéztek a nagybányai rendőrséghez, hogy a bányavárosban keressék a betörés tetteseit, mert a szálak idevezetnek. A nagybányai rendőrség az átiirat alapján két helybeli munkásembert előállított, kihallgatta őket, azonban a meggyanúsított munkások alibit igazoltak. A rendőrség kihallgatásuk után szabadonbocsátotta a két embert és értesítette a zsidó csendőrséget, hogy Nagybányán semmi nyomot nem találtak a nagyszabású betörést illetőleg.

Megvonták a CFR munkások szakszervezetének jogi személyiségét. Bucurestiből jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy a jogi személyiségek felsőbb tanácsa Bentoiu alminiszter elnökletével összeült, hogy döntsön a vasuti munkások szakszervezeti felosztása kérdésében. Bentoiu alminiszter a szakszervezetek felosztását javasolta, míg Georceanu a szakszervezet elnöke a felosztás ellen foglalt állást. Legújabb jelentés arról számol be, hogy a jogi személyiségek felsőbb bizottsága a felosztás mellett döntött. A döntés a vonatkozó törvény 26-ik szakaszára hivatkozik. A felosztást jóváhagyás végett a minisztertanács elé terjesztik.

Bizonyos, hogy tudja, mikor kell autóját benzinnel ellátnia...

De tudja-e, hogy olajjal mikor?

Még a legtapasztalottabb autós is tudja, mikor kell autóját benzinnel ellátnia. Ha elfelejti, könnyen az uton marad kocsijával. Ami az olajat illeti, itt más a helyzet. Az autósok igen gyakran hagyják a motorban olajat, amely már nem felel meg hivatásának, hogy megakadályozza a fémrészeknek surlódását.

HASZNÁLJON LUBOILT! Váltás az olajat minden megtett 1200 km után. Az olaj szerepe valóban igen nehéz. Az olajnak rendkívül jó minőségűnek kell lennie, mert a motor részei között kell keringnie min-

den hőmérséklet mellett. Epen ezért kell minden 1200 km után az olajat cserélnie és használnjon csakis Luboil!

A Luboil olaj egyformasága nem szorítkozik csakis a tartály rajzára. Ugyanazt az olajat fogja találni a Bucurestiben vásárolt tartályban, mint minden más tartályban, amelyet az országban mindenütt található Unirea töltőállomásoknál vagy szaküzletekben vásárol.

Ez a jel mutatja, hogy Unirea töltőállomások közelében van. A Luboilon és az Ellyl-Unirea kék benzinen kívül megtalál minden anyagot, amely autójá idóállásához szükséges.

Egy veterán újságíró halála. Szerdán, hosszú szenvedés után meghalt Veszényi Béla, az erdélyi újságíró veterán tollforgatója. Veszényi eredetileg tanári pályán működött. Első újságírói budapesti lapokban jelentek meg, majd éveken át szerkesztette a „Kolosvári Hírlap”-ot. Mint zenekritikus egyike volt a legjobbaknak. Az impériumváltozás után biztosító tisztviselő lett. Néhány évvel ezelőtt leépítették és azóta nagy nyomorban sanylődött. A Romániai Népkisebbségi Újságírószervezet saját halottjának tekintti Veszényi Bélát és gondoskodik a temetéséről, amely pénteken délután 3 órakor megy végbe a köztemető halottsházából.

Csak az követelhet, aki ad is lépjen be a Kórházegyesületbe!

A nagykarolyi Zsidó Nőgyelet estélye. A múlt évben új vezetőség került a nagykarolyi Nőgyelet lére, amely özv. Berger Jenőné elnök, Blau Sándorné, Moskovits Menyhértne, Kaufmann Lajosné és Csengeri Imréné társelnökök iránnyitása mellett nagy lendülettel kezdett hozzá az anyagilag súlyos helyzetbe került városka egyre nagyobb számu szegényeinek felsegítéséhez. Működésük ideje alatt már számtalan kiosztást eszközöltek, amhez nagyban hozzájárult a papírgyár tulajdonosainak és a Fried-Wasserlauf cégnek áldozatkészsége. A zsidó ünnepek előtt a segélyre szoruló zsidó családok érdekében a Nőgyelet műsoros estélyt rendezett a Károly király vendéglő termelében, amely a legmesszebbmenő siker jegyében zajlott le. Zsufolásig megtelt a bálhelyiség románokkal, magyarokkal és zsidókkal, akik így segítettek elő a lelkes egyesületet, hogy ötven szegény zsidó család nyugodt ünnepet ilhessen. Rekord bevételt ért el és másnap az elnök társai segítségével ötven szegény házba vitte el az inneprevalót. Az estély műsorán minden szereplőt tapsoránál honortát a közönség. Megnyitó beszédet tartott dr. Csengeri Imre. A Brill, Bürger, Benedek és Rozner gyermekek román táncot lejtettek. Csengeri Hencike akrobatikus tornabemutatója meglepő ügyességet árult el. Schwartz Ella és Kelemen István Jazzduója, Klein Kató és Fried György számai ugyancsak elismerést váltottak ki. Különös előadókészséggel konferált Klein Lili, aki szinpadai megjelenésével és előadó modorával az est atrakciója volt. (h. s.)

UJ KELET Legújabb hírek

Nanking erőiesen cáfolja a kínai-orosz szerződés katonai záradékáról elterjedt híreket

Sanghaj körül újabb offenzívára készülnek a japánok. A kínaiak feltartóztatták a japán előretörést. Tajfun pusztította el Hongkongot

Nankingi jelentés szerint a külügyminisztérium kategorikusan cáfolja a Reuter jelentését, mely szerint a Kína és a Szovjet között létrejött szerződések titkos függelékei volnának. Mindezek üres kitalálások, azoknak az érdekében, akik az általános háborúra uszítanak.

A Rador távirati iroda egyidejű kínai forrásból azt a jelentést közli, hogy a hősies ellenállást tanúsító kínai csapatok eredményesen tartóztatták fel a japán haderő északi és nyugati irányba megkísérelt előnyomulását.

Újabb sanghai jelentés szerint Liuho és Wusung helyiségek körül véres harc folyik. A kínai csapatok ellentámadást intéztek Lotien ellen, de a japánok ellenállásába ütköztek. A japán hadsereg meg-hatalmazottja közli, hogy sikerült betömni a Lotien és Wusung közti rést. A Paoshan elfoglalásáról szóló hír korai. A japán előőrsök azonban ezen helyiség közelében vannak. Az éjszaka folyamán öt hajó érkezett Sanghaiba emberekkel megrakva. Befutott egy hadihajó is, amely a japán koncesszió vidékén csapatokat és hadianyagot szállított partra.

Ma délelőtt ismét kiújultak a harcok. A putungi kínai tüzérség megnyitotta a tüzet, amire a japán hajók azonnal válaszoltak és célba vették a kikötőt. A tüzérségi párbaj több órán át tartott. Az éjszaka különben viszonylagos csendben telt el. A japánok nagy offenzívára készülődnek.

A japán haditengerészet szerint a japán csapatok reggel támadást vezettek a kínaiak paocsani állásai ellen, ahol ugy-látszik több kínai különítményt tartanak körülzárván.

Az orosz támogatás

A szovjet a Domei iroda szerint eddig 72 repülőgépet küldött a kínai harcterekre és utban van további 144 bombavető és vadász gép. Ezeknek a repülőgépeknek kiszolgálói mind oroszok. Kantonba, ugyancsak a Domei közlése szerint, tegnap 16 orosz pilóta érkezett. Ugyanakkor Vladivosztkából közlik, hogy a szibériai haderő és a keleti tengeri flotta tüntető hadgyakorlatba kezd közvetlen a kínai határon, ami a tokiói köröket rendkívüli mértékben izgalomba hozta.

Hongkong pusztulása

Hongkongi jelentés szerint tegnap borzalmas taifun söpört végig Hongkong egész területén.

Az orkánt szökőár követte, amely való-sággal leberetválta a partokhoz közel levő házsorokat.

Elpusztultak a táviró és telefonvonalak és a rádió épülete is, úgyhogy a távolkeleti angol flottabázis sorsáról pillanatnyilag semmi értesülést nem lehetett kapni.

Újabb jelentések szerint a kikötő közelében levő összes házak rombadőltek. A kikötőben horgonyzó hajókat felborította a szélvihar.

Egy 16 ezer tonnás japán hajót és egy 18 ezer tonnás olasz hajót a borzalmas erejű szélvihar a kikötő kőfalához vágott és darabokra zúzott. Hongkong egész környéke olyan képet mutat, mintha borzalmas légítámadás áldozata lett volna.

Hatalmas fákat téptek ki gyökereitől az óriási erejű szélvihar. Az anyagi kár felbecsülhetetlen, az emberéletben elszennvedett kárról még nem érkezett pontos jelentés, mert mindennemű távirati és telefon összeköttetés Hongkonggal megszakadt.

Későbbi jelentés szerint Hongkongban a kolerajárvány tovább dul. Elmult hé-

ten 375 megbetegedés, köztük 219 halálos eset történt.

Az angol-amerikai együttműködés Kínában

A Reuter ügynökségnek adott intervjújában Yarnell tengernagy, a kínai vizeken tartózkodó amerikai hadihajók parancsnoka meleg hangon nyilatkozott az angol-amerikai együttműködésről, amit a jelen-

legi nehéz kínai körülmények között kifejtene. Yarnell kijelentette, hogy többször volt alkalmja beszélni LITTLE ellentennaggyal, az angol erők parancsnokával bizonyos dolgokról, amelyek mint a Jangce folyón való hajózás szabadsága, mindkét állam érdekeibe vágnak. Méltatta a Cumberland angol hajó által a Pre-sident Hoovernek nyújtott segítséget is.

Haldoklik Masaryk

Benes elnök és Hodzsa miniszterelnök a beteg mellett

Prága, szept. 2. Masaryk volt köztársasági elnök állapota az éjszaka rosszabbra fordult. Fuldokló roham vett rajta erőre, de a rögtön alkalmazott injekciók könnyítettek rajta, úgyhogy reggelre javulás állt be. A volt elnök Lamban tartózkodik és mellette van a fia, Jean Masaryk, aki csehszlovákia londoni követe, valamint leánya is. A követ azonnal értesítette Benes köztársasági elnököt és Hodzsa miniszterelnököt édesatyja állapotáról, akik haladéktalanul Masaryk beteg-

ágya mellé siettek.

A délutáni órákban érkezett újabb prágai jelentés szerint Masaryk elnök állapotában átmenetileg javulás észlelhető, de azért állapota változatlanul aggodalomra ad okot. Benes elnök és Hodzsa miniszterelnök állandóan a nagy államférfi betegágyánál tartózkodnak.

Lappzártakor félhivatalos helyről jelentik azt a hírt, hogy Masaryk Tamás meghalt. A volt köztársasági elnök halálhírére azonban Prágából még nem erősítették meg.

Uránia Mező

Penteeken nyílik meg újonnan átalakítva és bemutatja

Korda Sándor

csodásan szép dzsungel filmjét:

BOSAMBO-t

EDGAR WALLACE „SANDER OF THE RIVERS” c. közsímet regénye nyomán. Főszerpekben: ROBESON világhírű énekes és LILONGO, AFRIKA legszebb nője.

Kiviteli prémiumot létesítettek az állat- és gyümölcskivitel után

Nyolc hónap alatt 20 milliárd a kiviteli felesleg!

Bucuresti, szeptember 2. A kormány gazdasági bizottságának ülésén Valer Pop ipar- és kereskedelmi miniszter beszámolt a román külkereskedelmi állásáról és rámutatott arra, hogy az év első 8 hónapjában a kivitel 20 milliárdot tett ki és hogy az állam kereskedelmi mérlege 9 milliárd többletet mutat. Tekintettel arra, hogy az év utolsó négy hónapban a kivitel még növekedni szokott, remélhető, hogy a folyó évi összkivitel el fogja érni a 36 milliárdot. Ezzel szemben a behozatal nem fogja meghaladni a 20 milliárdot.

Az állatkivitel növelése céljából a kormány gazdasági bizottsága elhatározta, hogy prémiumot fizet az exportált állatok után. Az egész juh kilogrammja után 2 lejtt fognak fizetni. Ez csak a Görögországba, Palesztinába, Szíriába, Egyiptomba, Máltába és Libiába eszközölt kivitelre vonatkozik, szeptember 1-1 kezdettel. A gyümölcsexport fellendítése végett elhatározást nyert, hogy a Banca Nationalának beszolgáltatni kötelező devizamenyiséget ezen kivitel után 10-ről 5 százalékra csökkentik és 38 százalékos valutajuttalmat nyújtanak a jegybankot megillető kvótából. A bizottság foglalkozni fog a gyengevalutájú államokba való gabonakivitel lehetőségével is. A tüzfát illetőleg, el fognak

járni a CFR-nél, a szállítási tarifák eszálítási sa érdekében, úgyhogy például a Bucurestiben házhoz szállított búkkfa vagonjának ára ne haladja meg a 6500 lejt.

A buzaértékesítési bizottság tegnap összeült Negura elnökletével és elhatározta, hogy felemeli a buzakiviteli prémiumot 7000 lejre a szeptember 2 és október 10. között eszközölt kivitel után. Hasonló arányban prémiumot fognak kiutalni a liszt kivitel után is. A bizottság 42.000 lejben állapította meg a buza vagonjának minimális árát.

— Mentünk meg egy zsidó családot. Nagy veszélybe került egy mélységesen vallásos beszercei zsidó család. Apró gyermekek léte forog veszélyben és a szerencsétlen szülők, kik önhibájukon kívül kerültek rettenetes helyzetbe, segítségért könyörögnek. A nagyünnepek előtt szakadt rájuk súlyos fenyegetése egész létüknek. A jobb sorsra érdemes családnak a szó szoros értelmében való megmentéséhez huszezer lejre van égetően szükség. Ezt az összeget néhány napon belül kell előteremténiük. A melegsívű emberekhez szól a szerencsétlenek segélykiáltása. Aki teheti, járuljon hozzá a többgyermekes család megmentéséhez. A legnagyobb jótéteményről, igazán nagy „micvó”ról van szó és az engesztelődés napjai előtt gondoljanak a jobb sorsban levők a rettenetes bajban szenvedőkre és mentsek meg sürgősen azokat, mert rövid határidőről van szó. Küldeményeket a Uj Kelet kiadóhivatala továbbít.

Román állampolgár a Woodford tulajdonosa

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

benemavatózási egyezmény megkötésére készítették volt. A Duce elővigyázatlan magatartásának következményeképpen lehet szegezni: bizonyos, hogy az abesszini kérdés kielégítő rendezésére irányuló tárgyalások Genfben meg fognak hiúsulni.

A Le Journal szerint a brit közvélemény jogosult izgalma erős támogatás a kormány mellett. Ime újabb és rögtöni terrén adódott a francia-angol együttműködés hatékony felvételére. Valóban, nincsen már szükség annak kijelentésére, hogy Párizsban, éppugy, mint Londonban egyformán szeretnének véget vetni már egyszer ilyen aktusoknak.

A Le Populaire a következőket írja: „Reméljük, hogy a helyzet tanulmányozása után az angol miniszterek magukévá fogják tenni a francia álláspontot, mert ez a helyzet már nem tarthat tovább. A Földközi-tengeri hajózási szabadságra vonatkozólag a Franciaország által sugalmazott parti államok értekezlete sok haszonnal járhatna. Erélyes intézkedéseket hozhatna, amelyek véget vetnének, a kalózkodásnak. Olaszország vajjon résztvenne egy ilyen értekezleten? Nem látunk semmi akadályt ebben. Amennyiben Olaszország segíteni akar a Földközi-tengernek az „ismeretlen kalózkotló” való meg-szabadításában, senki sem tagadhatja meg tőle támogatását.”

A kormánycsapatok elérték Belchite város első házáit

A Reuter jelentése szerint mintegy két héttel ezelőtt megkezdett tehermentesítő offenzíva a köztársaságiak részéről változatlan hevességgel tart. Azt a hírt, hogy az orosz önkéntes csapatok vezére, Bihaieff ezredes elesett, a valenciai leadó is megerősíti.

A köztársaságiak hivatalos közleménye szerint Belchite körül bezárták a kört és a kormánycsapatok elérték a nyugati városnegyed első házáit. — Mediana körzetében, északon, a köztársaságiak tért vesztettek, de visszaverték a Zuera és Villa Mayor de Gallego elleni támadásokat. Granada körzetében a felkelők elfoglalták Cortijot, de a köztársaságiak azután kivették őket onnan.

Valenciai jelentés szerint: Negrin miniszterelnök kihallgatáson fogadta Debrouckert, a második internacionálé főtitkárát.

Perpignan, szept. 2. Portbou bombázása jelentékeny károkat okozott. Aldozatai nincsenek a bombázásnak, mert a lakosság Cerberba menekült jóval előbb.

Minisztertanács Londonban

Londonból jelentik, hogy a Foreign Officeban ma minisztertanácsot tartottak, amelyen Eden tájékoztatta minisztertanácsait a nemzetközi helyzetről a legutóbbi események tükrében. Eden telefonon át állandó összeköttetést tart fenn Neville Chamberlain miniszterelnökkel.

Román állampolgár a Woodford tulajdonosa

Mint Londonból jelentik, a spanyol vizeken elsüllyesztett Woodford angol színek alatt futó hajó tulajdonosa Vasiliu román állampolgár. A hajót csak ideiglenesen jegyezték be Londonban. Személyzete 32 emberből állott, akik közül 30 görög, egy román és egy magyar. A hajó román petróleumot szállított Barcelonába. A hajókapitány látva, hogy Barcelonában nem tud előírás szerint behajózni, Valencia felé indult.

Gibraltári jelentés szerint a Havocok hajó, melyre egy tengeralattjáró torpedó lött ki, Gibraltárba érkezett. A hajó öt lövést adott le a tengeralattjáróra. Mint-hogy később megállapították, hogy a helyén petróleum ömlött ki a tengerre, azt hiszik, hogy a tengeralattjáró eltalálták és elsüllyesztették.

Anglia a

„Közeledő magatartás

London, szept. 2. Összehívott minisztertanácsot tartott a kormány, amelynek célja a tengeri hadsereg felállításának megkezdése. A minisztertanács az angol hajókat rozták, hogy lényegesen több legyen a Keleti tengeren. Egyidejűleg a minisztertanács úgy döntött, hogy a 11-ik utasítást kapott, egyesüljön a keleti tengeren tartózkodó gépekkel. Ennek a minisztertanácsnak a vezetői, Drake és Forrester, mint újabb angol közvéleményben felengedett az intézkedése. Flottaegység indult a keleti tengerre, amelynek a vezetését a kormányra bízta. A kormány a parti államokkal tárgyalta végett, amelyeket a kormányra bízta. A kormány a parti államokkal tárgyalta végett, amelyeket a kormányra bízta. A kormány a parti államokkal tárgyalta végett, amelyeket a kormányra bízta.

Az összemegtor

A tegnapi esti hírekkel adták hírül, hogy a kalózkormányzat a keleti tengeren a felfedezés után a torpedókészletet a News, melynek a vezetését a kormányra bízta. A kormány a parti államokkal tárgyalta végett, amelyeket a kormányra bízta. A kormány a parti államokkal tárgyalta végett, amelyeket a kormányra bízta.

De a Woodford határozatos izgalom nemcsak az angol hadsereg kapcsolatos kiadványokban, hanem a felhőborodás okán a más alá számított Anglia most is a korra leszámlolni akarják.

Erre vall az a közvélemény, amely a kormányra bízta. A kormány a parti államokkal tárgyalta végett, amelyeket a kormányra bízta. A kormány a parti államokkal tárgyalta végett, amelyeket a kormányra bízta.